

Τί σημαίνει ανανέωση μέσα στην Εκκλησία; (Πρωτοπρ. Γεώργιος Μεταλληνός)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Ιουνίου 28, 2010

ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΝΕΩΣΕΩΣ

1. Αίτημα των καιρών

Ο λόγος για ανανέωση «μέσα στην Εκκλησία» έφθασε στο κατακόρυφο τα τελευταία χρόνια. Στις ραγδαίες εξελίξεις της εποχής μας βλέπει κανείς και την Εκκλησία ως ένα κοσμικό μέγεθος (κοινωνική ομάδα), που πρέπει και αυτή να δεχθεί όλες τις μεθόδους βελτιώσεως και προόδου. Από την εποχή της Β' Βατικανής (1962-65) ο όρος «Aggiornamento» (= εκσυγχρονισμός) έγινε το πιο συνηθισμένο σύνθημα στη ζωή του δυτικού Χριστιανισμού.

Είναι πράγματι αλήθεια, ότι πολύ συχνά οι παραδοσιακές μας μέθοδοι στο χώρο της εκκλησιαστικής ιεραποστολής φαίνονται ανίκανες να δώσουν τους αναμενόμενους καρπούς. Έτσι δημιουργείται η εντύπωση ότι χρειαζόμαστε μια θεμελιακή ανανέωση «της Εκκλησίας», για να έχουμε στο έργο μας κάποια επιτυχία. Πρέπει, λοιπόν, να απαντήσουμε στα ακόλουθα θεμελιακά ερωτήματα:

α. Τί είναι αυτό, που μπορεί ν' αλλάξει μέσα στην Εκκλησία;

β. Πώς νοείται θεολογικά η ανανέωση; και

γ. τί μπορεί να θεωρηθεί ως γνήσια ανανεωτική διαδικασία;

2. Εκκλησία και ανανέωση

Είναι γνωστό, ότι η Εκκλησία δεν μπορεί να ορισθεί με απόλυτη ακρίβεια. Ξέρουμε όμως, ότι δεν είναι ένα κοσμικό μέγεθος, αλλά θεανθρώπινη πραγματικότητα, που μόνο εμπειρικά, υπαρξιακά, με την χάρη του Θεού και την μετοχή στη ζωή της, είναι δυνατό να «γνωρισθεί» από τον άνθρωπο. Η Εκκλησία είναι μυστήριο, αγιοτριαδική ζωή - κοινωνία μέσα στον κόσμο. Η αρχή της βρίσκεται «προ πάντων των χρόνων», στην αιώνια θέληση του Τριαδικού Θεού.

«Εφυτεύθη» όμως η Εκκλησία στον κόσμο (αγ. Ειρηναίος), **για να μπορεί να σώζεται ο κόσμος μέσα σ' αυτήν**. Ζει, λοιπόν, στον κόσμο ως συγκεκριμένη θεανθρώπινη πραγματικότητα, που πραγματώνεται εν τόπω και χρόνω, εδώ και τώρα. **Σώζει δε τον κόσμο όχι με κοσμικά μέσα, αλλά με τη θεία Χάρη, που κατέχει**. Ο μόνος τρόπος, με τον οποίο η Εκκλησία μπορεί να βοηθήσει τον κόσμο,

είναι η πρόσληψη απ' αυτήν του γύρω της κόσμου και η ενσωμάτωση του κόσμου στον Χριστό, την Κεφαλή της. Γιατί **μόνο μετέχοντας στη ζωή του Χριστού μπορούμε να σωθούμε και να ελευθερωθούμε από τον θάνατο**. Σωτηρία είναι η ίδια η ενσωμάτωση στην Εκκλησία, η εκκλησιοποίηση (όχι κληρικοποίηση!), δηλ. η «ενχρίστωση» του κόσμου.

Στην Εκκλησία, άρα, συνυπάρχουν δύο στοιχεία: το άκτιστο και το κτιστό, το άχρονο και το χρονικό, το θείο και το ανθρώπινο. Το πρώτο είναι αυτό που σώζει και αγιάζει το δεύτερο αυτό που σώζεται και αγιάζεται. Το θείο στοιχείο είναι φυσικά αμετάβλητο. Αν έπρεπε και αυτό να μεταβάλλεται, τότε δε θα είχε ο κόσμος σε κάθε εποχή την ίδια δυνατότητα και βεβαιότητα σωτηρίας. Επειδή όμως **το ανθρώπινο στοιχείο στην Εκκλησία δεν σώζεται ασυνείδητα και μαγικά, αλλά συνειδητά, με την «συνεργεία του»**, μπορεί κανείς να κάνει λόγο για μια συνεχή ανανέωση, όχι όμως «της Εκκλησίας», **αλλά των «εν τη Εκκλησία», δηλ. της ζωής των πιστών, του ανθρώπινου στοιχείου της Εκκλησίας**.

Τούτο συμβαίνει, γιατί η Εκκλησία έχει δύο πλευρές. Είναι «Εκκλησία του Θεού», που αποτελείται όμως (και) από ανθρώπους, και μάλιστα ευπρόσβλητους από την αμαρτία. Ζει μέσα στον τόπο και χρόνο, και συνιστά όχι μόνο θεία πραγματικότητα, αλλά και ιστορικό μέγεθος, και έτσι, όσο είναι μέσα στον κόσμο, δεν φθάνει ποτέ την τελειότητα της «βασιλείας των ουρανών», αλλά μένει «αρραβών της μελλούσης κληρονομίας, η απαρχή των αιωνίων αγαθών» (Λειτουργία Μ. Βασιλείου, ευχή της Αναφοράς).

Η Ορθοδοξία όμως δεν ομιλεί για ανανέωση της ίδιας της Εκκλησίας, ή της ζωής της Εκκλησίας, διότι η Εκκλησία μένει πάντα νέα «εν Χριστώ», και η ζωή της Εκκλησίας είναι η ίδια η ζωή του Χριστού (Χριστοζωή). Ότι υπάρχει αυθεντικά μέσα στην Εκκλησία, ζει εν Χριστώ, και συνεπώς είναι «καινή κτίσις», που **δεν χρειάζεται καμιά ανανέωση** (πρβλ. *Εφεσ. 5, 27*). **Εκείνο που μπορεί να μας παλαιώσει, είναι η αμαρτία, γιατί μας οδηγεί στη φθορά του θανάτου**. Έτσι, εν χριστιανική εννοία, **ανανέωση σημαίνει την συνεχή απελευθέρωση μας από την τυραννία της αμαρτίας**. Επειδή δε μέσα στην Εκκλησία αυτή η δυνατότητα προσφέρεται συνεχώς με τον **πνευματικό αγώνα** και με τα **άγια Μυστήρια** και την μέσω αυτών ενεργούσα θεία και άκτιστη χάρη, η αμαρτία —η πηγή της φθοράς και παλαιώσεώς μας— δεν είναι παρά ένα απλό συμβεβηκός, επεισόδιο θεραπεύσιμο, που κάθε στιγμή της ζωής μας μπορεί να υπερβασθεί. Αυτό σημαίνουν τα λόγια του Αποστόλου Παύλου: *«ανανεούσθε δε τω πνεύματι του νοός υμών και ενδύσασθε τον καινόν άνθρωπον, τον κατά Θεόν κτισθέντα, εν δικαιοσύνη και οσιότητι και αληθεία»* (*Εφεσ. 4, 23-24*).

Υπ' αυτή την προϋπόθεση, όσο κανείς είναι «εν Χριστώ», είναι «καινός άνθρωπος», και δεν χρειάζεται καμιά ανανέωση. Το μόνο, άρα, που όλοι

μας, ως το ανθρώπινο στοιχείο του Σώματος του Χριστού, χρειαζόμασθε στη ζωή μας, είναι μια συνεχής επιστροφή στην εν Χριστώ αλήθεια, από την οποία απομακρυνόμασθε με την κάθε λογής αμαρτία μας . Και εδώ πρέπει να υπενθυμίσω, πως και η αίρεση είναι αμαρτία! Η επιστροφή αυτή είναι μια διαδικασία, που συμβαίνει συνεχώς εντός της Εκκλησίας, και που μπορούμε να την ονομάσουμε «ανανεωτική διαδικασία». Επομένως η ανανέωση συνίσταται στην **διαρκή επανένωσή μας με τον Χριστό, την πηγή της καινής ζωής μας. Νέο είναι αυτό, που μένει (σταθερά) στο Χριστό (2 Κορ. 5, 17. Εφεσ. 4, 22 ε.). Το να είναι κανείς «καινή κτίσις» σημαίνει να υπάρχει εν Χριστώ και να ζει εν Αυτώ.**

Υπάρχει, άρα, ουσιαστική διαφορά στον τρόπο, με τον οποίο κόσμος και Εκκλησία εννοούν και χρησιμοποιούν τον όρο «ανανέωση» . Για τον κόσμο το «νέο» είναι χρονική κατηγορία. Για την Εκκλησία, όμως είναι ποιοτική και πνευματική κατηγορία. Στην «σημαντική» του κόσμου το «νέο» έχει σχετική σημασία. Παίρνει κάθε φορά τη θέση κάποιου άλλου, για να αντικατασταθεί και αυτό με τη σειρά του από κάποιο άλλο, γιατί τίποτε σ' αυτόν τον κόσμο δεν μπορεί να ξεφύγει από το νόμο του γηρασμού. Στην Εκκλησία, όμως, μιλούμε για το «αιώνια νέο», και αυτό είναι ο Χριστός, ο πάντοτε «καινός Άνθρωπος», ο νέος Αδάμ. Ο Χριστός δεν γηράσκει ποτέ, γιατί είναι το «νέο» καθ' εαυτό, που χρειαζόταν για να λυτρωθεί ο κόσμος, το απόλυτα «καινό», γιατί είναι ολότελα απαλλαγμένο από την αμαρτία. **Ό,τι ζει, άρα, εν Χριστώ, είναι και αυτό νέο. Η γνήσια, λοιπόν, ανανέωση, όπως την νοεί η Εκκλησία, δεν είναι η αντικατάσταση του παλαιού με κάτι νέο, αλλά η παραμονή στο Χριστό, η συνεχιζόμενη αδιάκοπα ύπαρξη μέσα στην αλήθεια του Χριστού, ο θεούμενος άνθρωπος.**

(Απόσπασμα από το βιβλίο του π. Γεωργίου «Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ», Έκδοση «Αποστολική Διακονία»)

Διαβάστε περισσότερα κείμενα του π. Γεωργίου πατώντας [εδώ](#)